

УДК 162.326

Чубак Т. – ст. гр. БП-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

СОЦІАЛЬНО-КОГНІТИВНИЙ НАПРЯМОК АЛЬБЕРТА БАНДУРИ У ДОСЛІДЖЕННЯХ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Науковий керівник: професор Стоцький. Я. В.

Chubak T.

Ternopil Ivan Pulyuy National Technical University

SOCIAL-COGNITIVE DIRECTION OF ALBERT BANDURA IN SOCIAL PSYCHOLOGY RESEARCH

Supervisor: Professor Stotsky Y. V.

Ключові слова: соціальне навчання, моделювання, самоєфективність.

Keywords: social learning, modeling, self-efficacy.

Соціально-когнітивна теорія, розроблена Альбертом Бандурою, є фундаментальним напрямком сучасної психології, що пояснює механізми засвоєння соціального досвіду через взаємодію когнітивних факторів та середовища. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу процесів формування поведінки в умовах інтенсивного впливу цифрових моделей та соціальних медіа.

Центральною ідеєю теорії є принцип взаємного детермінізму, відповідно до якого функціонування людини розглядається як результат постійної взаємодії особистісних чинників, поведінкових проявів та впливу навколишнього середовища.

У ході дослідження виділено ключові механізми соціального навчання:

Навчання через спостереження (вікарне навчання). На відміну від класичного біхевіоризму, Бандура довів, що людина може засвоювати нові форми поведінки без прямого підкріплення, лише спостерігаючи за діями «моделі».

Експеримент із «лялькою Бобо» продемонстрував, що спостереження за агресією веде до її відтворення, що підтверджує важливість соціального прикладу.

Процесів моделювання. Результативність навчання через спостереження залежить від чотирьох основних когнітивних процесів: спрямування уваги, збереження інформації в пам'яті, відтворення дій на моторному рівні та наявності мотивації.

Самоефективність. Цей феномен визначається як віра особистості у власну здатність організувати та виконувати дії, необхідні для досягнення цілей. Встановлено, що рівень самоефективності прямо впливає на вибір стратегій поведінки, наполегливість у подоланні труднощів та емоційні реакції на стрес.

Соціально-когнітивний підхід має вагоме прикладне значення. У педагогіці він обґрунтовує роль викладача як позитивної моделі для наслідування, а в медіапсихології дозволяє прогнозувати вплив екранного насильства на поведінку аудиторії.

Таким чином, теорія А. Бандури залишається релевантним інструментом для розуміння соціалізації особистості та розробки методів корекції девіантної поведінки.